

Marie a Marta

Lk 10, 38-42 „Když šel Ježíš s učedníky dál, vešel do jedné vesnice. Tam jej přijala do svého domu žena jménem Marta, která měla sestru Marii; ta si sedla k nohám Ježíšovým a poslouchala jeho slovo. Ale Marta měla plno práce, aby ho obsloužila. Přišla k němu a řekla: „Pane, nezáleží ti na tom, že mne má sestra nechala sloužit samotnou? Řekni jí přece, ať mi pomůže!“ Pán jí odpověděl: „Marto, Marto, děláš si starosti a trápíš se pro mnoho věcí. Je jednoho je třeba. Marie volila dobře. Vybrala si to, oč nepřijde.“

Postavy žen v Novém zákoně nejsou zdaleka tak výrazné jako postavy v Zákoně starém. Ne, že by se v Novém zákoně ženy neobjevovaly, objevují, dokonce se dozvídáme, že některé z nich zastávají důležitá místa v práci církve: Priscilla, čtyři Filipovy dcery, které jsou prorokyněmi, Persida, Marie; mohla bych pokračovat a uvádět další jména. Příběh k těm jménům ale Písmo většinou neuvádí. Ne, že by ženy jeho autoři podceňovali, to v žádném případě, ale nelze mluvit o všech. Nakonec se nedozvídáme ani o práci všech apoštolů, jen trochu o Petrovi. Většina Nového zákona je zcela pochopitelně věnována Kristu a potom apoštolu Pavlovi jako tomu, kdo formoval církev svou teologií a zasloužil se o to, že se křesťanství dostalo mezi pohany.

Pokud se ženy v Novém zákoně vyskytují, jsou součástí příběhu někoho jiného, v evangeliích příběhu Ježíšova. Většinou jsou adresátkami jeho činů, ale nejen adresátkami, mnohé z nich patřily do širokého kruhu Ježíšových učedníků; a byly to právě ženy, které ho provázely až na kříž a které jako první uslyšely zprávu o Ježíšově vítězství nad smrtí. Jejich osobním příběhům – až na malé výjimky – se ale Písmo nevěnuje, i když by nás to zajímalo. Písmo ovšem není román, je to zvěst o Bohu a jeho jednání mezi námi a tomu je vše podřízeno. Osobnější příběh mají v evangeliích, kterými chci začít, Alžběta a Marie, Ježíšova matka. Tyto postavy si ale chci nechat na předvánoční a vánoční čas. Dalšími ženami, které mají v evangeliích osobnější příběh, jsou Marie a Marta, Lazarovy sestry.

Jsou Ježíšovými přítelkyněmi a s jejich příběhem se v evangeliích setkáváme na několika místech. Z nich se dozvídáme, že žily v Betánii, což je městečko nedaleko Jeruzaléma. Zdá se, že Ježíš u nich pravidelně pobýval, nebo se alespoň zastavoval, když putoval do Jeruzaléma na svátky. Teď rozhodně na svátky putuje, velikonoční svátky, jeho poslední. To ovšem ví jen on sám, ostatním se i tato pouť zdá stejná jako v jiné roky a podle toho se chovají, Marta rozhodně. Netuší, že má Ježíše pod svou střechou naposledy. Kdyby to věděla, jednala by možná jinak, i když – kdoví! Je si totiž jista sama sebou, svým jednáním. Očividně se snaží dát Ježíšovi to nejlepší, má ho ráda a touží, aby se u ní cítil dobře. Proto pobíhá a stará se, aby měl pohodlí, aby si odpočinul po cestě, dobře se najedl. Tak vzácného hosta nechce odbýt. Tou svou starostlivostí dává najevo, jak moc si Ježíše váží, jak je ráda, že ji poctil svou návštěvou! Z radosti mu dělá pomyšlení; rozdala by se pro něj, udřela.

Nemůžeme na Martu pohlížet s despektem, je nesobecká, láskyplná; nehledí na sebe, jen na Ježíše, „vše pro něj“ je jejím heslem. A Ježíš jí rozumí, ví, co svou starostlivostí chce vyjádřit, a taky ji ocení. Přesto nakonec řekne: „Ale Marie to udělala lépe“. Marie, která prstem nehnula a nechala Martu, aby se o všechno postarala sama, ta že jednala lépe? Když všechnu starost o hosta nechala na sestře? Nebylo to sobecké, bezohledné? Mít ten příběh doma, taky by nás Marie nenadchla. Myslím, že plně chápeme Martinu výtku na její adresu. Možná na ni vrhala výmluvné pohledy, aby ji přiměla k pomoci. Když to ale nepomáhalo, nakonec si postěžovala Ježíšovi: „Pane, copak nevidíš, kolik mám práce a Marie lenoší. Proč ji nepošleš, aby mi pomohla? Ty přece víš, co je správné: nemyslet na sebe, ale pracovat pro druhého, sloužit mu, dát mu sebe sama Jak tedy můžeš mlčet k Mariinu lenošení?!“ Martina výtka se zcela nepochybně nese v Ježíšově duchu. Ježíšova reakce na ni je proto překvapivá: „Marie to udělala lépe.“

Samozřejmě chápeme, že nejde o obyčejný příběh, o obyčejnou návštěvu. Biblické příběhy nás učí vztahu k Bohu, jak žít svou vírou. Učí nás vidět a chápat, co od nás Bůh jako od svých lidí čeká, co to znamená být jeho

obrazem v tomto světě. Je to ta nejtěžší otázka, která před námi v životě stojí: Co od nás Bůh chce? Jak má vypadat život zbožného člověka? Jak žít svou vírou, abychom od Boha neodrazovali, ale naopak k němu ukazovali? Marta i Marie dobře ví, že Ježíš není jen tak někdo, ví, že přichází od Boha. Proto mu Marta s takovou radostí slouží. Proto Marie sestře nepomáhá a raději sedí u Ježíše a naslouchá mu. Což Ježíš vyzdvihne jako lepší činnost, když řekne: „Marie volila dobře, vybrala si to, oč nepřijde.“

Z této odpovědi by nám vyplynulo: to, co od nás Bůh čeká, je sedět mu u nohou a naslouchat, meditovat nad jeho slovem a modlit se. Čili: Bůh a nikdo a nic jiného, což mnozí skutečně praktikují. Že se ten druhý vedle mě honí a stará, že bych měla přiložit ruku k dílu a pomoci? Proč, když jsou to jen marnosti, starost o tělo, honění se pro obyčejnosti; důležitý je přece jen Bůh, jen starost o duši?! Celá řada jiných evangelijních příběhů ovšem tento názor vyvrací. Dává najevo, že pouhé meditování není Ježíšův styl, že on naopak klade velký důraz na čin, jak ostatně ukazuje podobenství o milosrdném Samařanovi, které příběhu o Marii a Martě bezprostředně předchází. Začíná otázkou zbožného zákoníka, který chce vědět, jak má jednat, aby to bylo před Bohem správně. A Ježíš mu řekne: „Milovat budeš Boha a milovat budeš bližního.“ Toto dvojí tvoří jeden celek, je to rub a líc jedné a téže věci. Jedno bez druhého je špatně. Jak vypadá milování bližního ukazuje Ježíš na příběhu zraněného člověka, jak vypadá milování Boha, vidíme na příběhu o Marii a Martě.

Jak už jsem řekla: obě mají Ježíše rády a váží si ho. Proto Marta Ježíšovi slouží, proto Marie sedí u jeho nohou a naslouchá mu. Z těch dvou projevů lásky dává ale Ježíš přednost projevu Mariinu. Nebo možná přesněji vyjádřeno: dává najevo, že Marie lépe pochopila, proč za nimi přišel: ne, aby si dal sloužit, ale aby sám sloužil. Ježíš nepotřebuje, abychom kolem něj poskakovali, proto za námi nepřichází. Přichází, protože si s námi chce povídat, být tu pro nás, chce se nám dát ve svém slovu, ve své oběti. Marta jistě chápe, že si Ježíš chce povídat a nejspíš by si i chtěla poslechnout, co Ježíš říká, jistě ji to zajímá. Jenže – a tady je ten závažný bod příběhu - pro samé starosti a pobíhání na to nemá čas. Sedne si k Ježíšovi, až všechno udělá! Jenže to on už bude pryč. Hrozí, že Marta pro samé starosti a pečování propásne důležitou chvíli svého života. Ježíš totiž už nepřijde! A co jí zůstane, až on tu nebude? Marie bude moci přemýšlet o jeho slovech, bude ho v nich mít pořád u sebe. A Marta? Na co ta bude vzpomínat? Jen na to, jak mu napekla buchty a starala se, jestli se mu dobře sedí a zlobila se přitom na Marii, že jí nepomohla?

To není nic, co by jí obdarovalo. Z toho těžko může žít, čerpat sílu do dalších dnů; z toho těžko může rozdávat. Po setkání s Ježíšem jí nakonec zbudou jen prázdné ruce. Škoda, protože Ježíš jí je chtěl naplnit. Nestává se, že mi starosti a přílišné pečování brání Ježíšovi opravdu naslouchat? V tom příběhu nejde o to, že by Martu nezajímalo, co Ježíš říká, jde o to, jak má seřazené hodnoty. Je smutné zjistit, když už to nemůžu napravit, že jsem měla ty hodnoty seřadit jinak. Ježíš nás proto spolu s Martou - dokud je čas - vede k zamyšlení nad uspořádáním svých životních hodnot. Protože – a to je to další, o čem člověk může nad tím příběhem uvažovat – co budu dávat lidem kolem sebe, když od Ježíše odcházím s prázdnou? Vždyť ani nebudu vědět, co ode mne čeká, co ze mě chce mít, kam mě chce dovést? To se dozvím jen rozhovorem s ním, jen když mu budu naslouchat. A že něco čeká, ukazuje předešlé podobenství.

Ježíš s námi nechce mluvit jen pro mluvení, ale pro praktický život, aby nám pomohl pochopit, jak vypadá život Božího člověka. A ještě o jedné věci jsem v souvislosti s tou Martou přemýšlela: jak svoje projevy vztahu k Bohu a k Ježíšovi dovedeme považovat za směrodatné pro všechny, za normu. Marta má za to, že se Marie vůči Ježíšovi nechová správně. Za správné považuje svoje chování a Marii pro její způsob odsuzuje. Jista si sama sebou proto žádá Ježíše, aby Marii pokáral a přivedl na tu správnou, tedy Martinu cestu. To on ale odmítá. Přitom – všimněte si – Martin projev vztahu k němu v zásadě neodsuzuje. Uznává její starostlivost a obětavost a váží si jí, byť v tuto chvíli není tak plně na místě. Jinde ale je. Svou odpovědí „Marie volila dobře“, vede Ježíš Martu k tomu, aby si uvědomila, že druhé nemůžeme natlačit do svých škatulek, ani je nemůžeme ve víře lacině soudit. Vztah k Bohu má

různé podoby a já nejsem oprávněná rozhodovat o tom, která je ta nejsprávnější. A už vůbec ne druhé v tom soudit. Jak říká apoštol Pavel: „Kdo jsi ty, že soudíš cizího služebníka? O tom, zda ob stojí či ne, rozhoduje jeho pán. A on ob stojí, neboť Pán má moc jej podepřít.“ (Ř 14,4) Myslím, že i tento moment stojí za zamyšlení. Modlitba Pane Ježíši, ty víš, že ti chceme naslouchat, že je pro nás tvé slovo důležité. Proto sem také přicházíme.

A přece musíme přiznat, že jsme někdy jako ta Marta. Pro samé starosti si nedovedeme v klidu sednout ke tvým nohám a soustředěně ti naslouchat. I když si sedneme, honí se nám hlavou, co je potřeba ještě udělat, co jsme nestihli; máme plnou hlavu zlosti, že nám друзі nepomohli a všechno nechávají jen na nás.

Ty víš, Pane Ježíši, že ti chceme dát sami sebe – a přece, jak málo to dovedeme! Odpusť nám, prosíme. Postavil jsi nám dnes před oči Marii, která pochopila, že když ty přicházíš, je třeba vše odložit a být jen s tebou, nabírat z toho, co jsi přinesl.

Protože ty za námi nepřicházíš, proto, že něco potřebuješ, ale protože nás chceš obdarovat. Jak často, Pane, neumíme přijmout, co nám nabízíš! Máš plné ruce darů a my od tebe odcházíme s prázdnou. Odpusť nám, prosíme.

Radujeme se, Pane Ježíši, že na nás myslíš, že i nás považuješ za své přátele. Radujeme se, že i když nejsme hodni, abys vstoupil pod naši střechu, stále znovu tak činíš. Myslíš na nás a chceš, abychom i my mysleli stejně na druhé kolem sebe.

Dávej nám k tomu sílu i ochotu. Pane Ježíši, ty jsi cesta, která vede k Bohu. Přicházíme dnes k němu s tvou modlitbou na rtech: Otče náš ...